

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSA Ewelina Kocurek-Grabowska

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania K. M.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji w Warszawie

o emeryturę policyjną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 1 lipca 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 20 września 2023 r., sygn. akt III AUa 1102/22,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i zmienia poprzedzający go wyrok
Sądu Okręgowego w Warszawie z 1 lutego 2022 r., sygn. akt XIII U
1364/20 w ten sposób, że oddala odwołanie**

**2. zasądza od K. M. na rzecz organu rentowego kwotę 780
(siedemset osiemdziesiąt) złotych wraz z odsetkami ustawowymi
za opóźnienie z art. 98 par. 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym oraz przed
sądami obu instancji.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 17 czerwca 2020 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA (organ rentowy) odmówił K. M. (wnioskodawca, odwołujący się) prawa do emerytury policyjnej.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 1 lutego 2022 r., XIII U 1364/20 zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 17 czerwca 2020 r w ten sposób, że przyznał odwołującemu się prawo do emerytury policyjnej od 24 marca 2020 r. Sąd Okręgowy ustalił, że odwołujący się pełnił służbę stałą w I. C. w O. w okresie od dnia 30 kwietnia 1992 r. do 18 sierpnia 2007 r., w tym od 30 kwietnia 1992 r. do 3 maja 2005 r. w I. C. w K. a następnie w okresie od 4 maja 2005 r. do 18 sierpnia 2007 r. w I. C. w O. W dniu zwolnienia ze służby zajmował stanowisko inspektora celnego w stopniu dyspozytora celnego. Stosunek służby ustał na podstawie art. 26 pkt 11 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej. Aktem mianowania z 1 czerwca 2000 r. na podstawie art. 13 w związku z art. 91 ust. 4 ustawy z 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej z dniem 15 czerwca 2000 r. Dyrektor U.C. w C. mianował odwołującego się do służby stałej w U. C. w C. na stanowisko starszego kontrolera celnego i nadał mu stopień służbowy dyspozytora celnego. W dniu 15 kwietnia 2020 r. Izba A. S. w O. wystawiła zaświadczenie o przebiegu służby dla celów emerytalnych i rentowych, w którym wskazała, że odwołujący się pełnił służbę od 15 września 1999 r. do 18 sierpnia 2007 r. Sąd ustalił również, że odwołujący się dokonywał odpraw celnych, pracował na tzw. zmianach i jego bezpośrednim przełożonym był kierownik zmiany. Jego służba polegała na odprawie zagranicznego towaru, sprawdzaniu dokumentów, plomb, dokonywaniu wyrywkowych rewizji. Zajmował się sprawdzaniem dokumentacji celnej, kontroli samochodów ciężarowych.

Sąd Okręgowy stwierdził, że w niniejszej sprawie spór zasadniczo sprowadzał się do dwóch kwestii. Po pierwsze, do niezgodności między świadectwem służby a zaświadczeniem o przebiegu służby dla celów emerytalnych, a po drugie do doliczenia odwołującemu się okresów służby sprzed 15 września 1999 r. Sąd Okręgowy wskazał, że wskutek zmiany ustawy o zabezpieczeniu emerytalnym funkcjonariuszy ustawą z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu

emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Anty korupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1321, ustawa nowelizująca z 2017 r.), zabezpieczeniem emerytalnym przysługującym funkcjonariuszom wymienionym w art. 1 ust. 1 ustawy o zabezpieczeniu emerytalnym funkcjonariuszy objęto również funkcjonariuszy Służby Celnej, którzy zostali mianowani do Służby Celnej po dniu 14 września 1999 r. lub których stosunek pracy został przekształcony w stosunek służbowy na podstawie art. 22b ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2004 r. poz. 1641, ze zm.) lub art. 99 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1799 i 1948).

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz. U. z 2018 r. poz. 132 ze zm., obecnie Dz. U. z 2024 r., poz. 1121, ustawa zaopatrzeniowa) emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub w Służbie Więziennej z wyjątkiem funkcjonariusza, który ma ustalone prawo do emerytury określonej w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby i okresów z nią równorzędnych. Zgodnie z ust. 2 powyższego przepisu, w przypadku funkcjonariuszy Służby Celnej lub funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej dodatkowo wymagane jest ukończenie 55 lat życia i posiadanie stażu służby co najmniej 5 lat przy wykonywaniu zadań określonych odpowiednio w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy

z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (pkt 1) lub służby w Służbie Celno-Skarbowej (pkt 2).

W myśl art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 uprzednio obowiązującej ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (ustawa uchylona 31 października 2009 r.) do zadań Służby Celnej należała realizacja polityki celnej państwa w części dotyczącej przywozu i wywozu towarów oraz wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów odrębnych, a w szczególności: rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych, przestępstw i wykroczeń związanych z przywozem i wywozem towarów oraz ściganie ich sprawców, w zakresie określonym innymi ustawami (ust. 4), jak również rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń związanych z naruszeniem przepisów dotyczących ochrony dóbr kultury oraz ochrony własności intelektualnej, a także przestępstw i wykroczeń związanych z wprowadzaniem na polski obszar celny oraz wyprowadzaniem z polskiego obszaru celnego towarów objętych ograniczeniami lub zakazami, w szczególności takich jak: odpady szkodliwe, substancje chemiczne, materiały jądrowe i promieniotwórcze, środki odurzające i substancje psychotropowe oraz broń, amunicja, materiały wybuchowe i technologie objęte kontrolą międzynarodową (ust. 5).

Jak stanowił zaś art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (uchylona 1 marca 2017 r.) do zadań Służby Celnej należała realizacja polityki celnej w części dotyczącej przywozu i wywozu towarów oraz wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów odrębnych, a w szczególności rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń związanych z naruszeniem przepisów dotyczących wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyprowadzania z jej terytorium towarów objętych ograniczeniami lub zakazami obrotu ze względu na bezpieczeństwo i porządek publiczny lub bezpieczeństwo międzynarodowe, w szczególności takich jak odpady, substancje chemiczne i ich mieszaniny, materiały jądrowe i promieniotwórcze, środki odurzające i substancje psychotropowe, broń, amunicja, materiały wybuchowe, prekursorzy materiałów wybuchowych podlegające ograniczeniom oraz towary i technologie o znaczeniu strategicznym (art. 2 ust. 1 pkt 4), rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych oraz

ściganie ich sprawców, w zakresie określonym w ustawie z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2013 r. poz. 186, ze zm.) (art. 2 ust. 1 ust. 5), jak również rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń wymienionych w tym przepisie.

Funkcjonariusz Służby Celnej lub funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej, który w dniu zwolnienia ze służby, przekształcenia albo wygaśnięcia stosunku służbowego osiągnął staż służby 15 lat, w tym co najmniej 5 lat, o których mowa w ust. 2, ale nie osiągnął wieku 55 lat życia, nabywa prawo do emerytury w dniu osiągnięcia tego wieku, niezależnie od przyczyny zwolnienia ze służby, wygaśnięcia czy przekształcenia stosunku służbowego (ust. 3). Zasady ustalania prawa do zaopatrzenia emerytalnego dla tej grupy funkcjonariuszy uregulowane zostały w art. 15d ustawy zaopatrzeniowej. Wynika z niego, iż emerytura dla funkcjonariuszy, o których mowa w art. 12 ust. 2-3 ustawy zaopatrzeniowej, którzy zostali mianowani do Służby Celnej po dniu 14 września 1999 r. wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta na zasadach określonych w art. 15a tej ustawy.

Sąd Okręgowy wskazał, że z upoważnienia Dyrektora I .A. S. w O. wystawione zostało na rzecz odwołującego się, zaświadczenie o przebiegu służby dla celów emerytalnych i rentowych, w którym wskazano, iż pełnił on służbę przy realizacji zadań policyjnych określonych odpowiednio w ustawie z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej lub w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, bądź w Służbie Celno-Skarbowej na podstawie ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1984, ze zm.) lub ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1947, ze zm.). Jednakże jako okres służby wskazano przedział czasowy od 15 września 1999 r. do 18 sierpnia 2007 r. W ocenie Sądu Okręgowego, całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, a także znajdujące się w aktach sprawy świadectwo służby potwierdziło, że odwołujący się pełnił służbę w okresie od 30 kwietnia 1992 r. do 18 sierpnia 2007 r. W okresie służby wykonywał czynności funkcjonariusza tj. dokonywał odpraw celnych.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 20 września 2023 r., III AUa 1102/22 oddalił apelację organu rentowego od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w

Warszawie. Sąd Apelacyjny uznał za nieuzasadnione zarzuty naruszenia przepisów postępowania art. 233 § 1 k.p.c. oraz art 244 § 1 k.p.c. w zw. z art. 252 k.p.c. wskazując, że stanowią jedynie polemikę apelującego z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny ustalił na podstawie karty zakresu obowiązków i uprawnień (k. 11 akt osobowych) z 17 sierpnia 1992 r., że do zakresu odwołującego się na stanowisku młodszego kontrolera celnego należało m.in. sprawowanie dozoru celnego i kontroli celnej obrotu towarowego z zagranicą (pkt lc); zwalczanie i ściganie przestępstw i wykroczeń w zakresie ustalonym ustawą karną skarbową (pkt ld). W karcie tej w pkt 2 w rubryce „Określenie obowiązków i związanych z nimi czynności” wpisano m.in. przeprowadzanie rewizji celnej towarów i środków przewozowych oraz dokonywanie przeszukania terenów i pomieszczeń służących do ich przechowywania (ppkt a); dokonywanie przeszukania osób przekraczających granicę państwową oraz doprowadzanie tych osób do urzędu celnego na czas niezbędny do przeprowadzenia kontroli (ppkt b); dokonywanie oględzin miejsc odpraw celnych, towarów celnych, zamknięć celnych (ppkt f); strzeżenie i konwojowanie towarów celnych lub środków przewozowych (ppkt g); nakładanie zamknięć celnych na towary celne, pomieszczenia lub środki przewozowe (ppkt h). Porównanie tego dokumentu z Kartą zakresu i obowiązków i uprawnień z 15 lutego 2000 r. (k. 51 akt osobowych) na stanowisku starszego kontrolera wskazuje, że czynności służbowe odwołującego się w okresie przed 15 września 1999 r. niczym się nie różniły od tych pełnionych po tej dacie.

W tej sytuacji Sąd drugiej instancji uznał, że Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, iż odwołujący się udowodnił, że wykonywał w okresie od 30 kwietnia 1992 r. do 18 sierpnia 2007 r., a więc łącznie z okresami uznanymi przez organ rentowy, przez okres co najmniej 15 lat, zadania i obowiązki funkcjonariusza Służby Celnej lub Celno - Skarbowej, w zakresie wykonywania zadań kontroli celno- skarbowej, w tym również przy wykonywaniu zadań określonych w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy o Służbie Celnej z 24 lipca 1999 r. i w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy o Służbie Celnej z 27 sierpnia 2009 r. Czynności służbowe faktycznie wykonywane przez odwołującego się w ramach służby w okresie przed 15 września 1999 r. i po tej dacie były tego samego rodzaju i charakteru, niczym się nie różniły i mieszczą się w kategorii zadań

Służby Celnej, wymienionych w tych przepisach. W ocenie Sądu Apelacyjnego należało uznać, że okres służby odwołującego się przed 15 września 1999 r. jest to okres równorzędny ze służbą w Służbie Celnej. Dlatego cały okres służby od 30 kwietnia 1992 r. do 18 sierpnia 2007 r. należało więc liczyć do wysługi emerytalnej funkcjonariusza. Odwołujący się spełnił warunki przewidziane w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy zaopatrzeniowej, w szczególności posiada co najmniej 15 lat stażu służby i okresów z nią równorzędnych.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok ten w całości i zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- 1) art. 12 ust. 1 w zw. z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2022 r. poz. 723 ze zm., zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową” przez:
 - ich błędne zastosowanie, przyznanie odwołującemu się prawa do emerytury policyjnej i uznanie, że spełnia on warunek co najmniej 15-letniej służby tamże wskazanej, podczas gdy inna okoliczność wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, w tym z zaświadczenia o przebiegu służby dla celów emerytalnych i rentowych,
 - ich błędną wykładnię poprzez uznanie, że do stażu odwołującego się należy zaliczyć okresy przypadające przed dniem 15 września 1999 r.;
- 2) art. 13 ust. 1 pkt 1d) ustawy zaopatrzeniowej przez jego niezastosowanie i zaliczenie do stażu służby okresu zatrudnienia w Izbie Celnej przed dniem 15 września 1999 r., pomimo tego, iż przepis ten przewiduje, że okres zatrudnienia przed wskazaną datą nie jest okresem równorzędnym ze służbą,
- 3) art. 150 ust. 8 i ust. 8a ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 615 - dalej ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej) przez ich niezastosowanie i brak uznania, że

okres stażu pracy w Izbie Celnej przed dniem 15 września 1999 r. nie jest traktowany jako okres służby ani okres równorzędny ze służbą,

4) art. 92 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. z 1999 r. Nr 72 poz. 802, dalej - Ustawa o Służbie Celnej) przez jego niezastosowanie i brak uznania, że w myśl tej regulacji stosunek służby powstaje z dniem mianowania.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie w tym zakresie co do istoty sprawy przez zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie odwołania od decyzji z dnia 17 czerwca 2020 r. oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, alternatywnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi lub innemu Sądowi równorzędnemu i pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego oraz zasądzenie kosztów postępowania w postępowaniu kasacyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa radcowskiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego okazała się zasadna. Spór w niniejszej sprawie dotyczył prawa odwołującego się do emerytury policyjnej, a zatem emerytury nabywanej na podstawie ustawy zaopatrzeniowej oraz tego, czy do stażu służby wymaganego do nabycie prawa do emerytury policyjnej należy zaliczyć odwołującemu się okres służby sprzed 1999 r. Zaskarżony wyrok opiera się bowiem na założeniu, zgodnie z którym skoro przed 1999 r. jak i po 1999 r. odwołujący się wykonywał takie same obowiązki, z perspektywy prawa do emerytury z systemu zaopatrzeniowego cały jego okres służby należy traktować jednakowo.

Przystępując do weryfikacji poprawności powyższego założenia Sądu drugiej instancji, należy przypomnieć, że odwołujący się został zatrudniony w administracji celnej na podstawie umowy o pracę. Dopiero aktem mianowania z dnia 15 czerwca 2000 r. odwołujący się został mianowany na stanowisko starszego kontrolera

celnego w Urzędzie Celnym w Cieszynie, otrzymując stopień służbowy dyspozytor celny (na podstawie art. 13 w zw. z art. 91 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej). Zgodnie z art. 92 ustawy o Służbie Celnej „w wypadku przyjęcia propozycji pełnienia służby na stanowisku funkcjonariusza celnego, dotychczasowy stosunek pracy przekształca się w stosunek służby z dniem mianowania”. Zatem dopiero w 2000 r. odwołujący się rozpoczął służbę w Służbie Celnej na podstawie stosunku administracyjnoprawnego a nie stosunku pracy. Zgodnie zaś z art. 94 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej „w wypadku gdy przepisy prawa uzależniają stopień lub stanowisko służbowe, a także prawo do świadczenia lub jego wymiar od okresu pełnienia służby, pracownicy, którzy stali się funkcjonariuszami celnymi, zachowują ciągłość służby, z zaliczeniem dotychczasowego okresu pracy” zaś stosowanie do ust. 2 tego przepisu „dotychczasowe okresy zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby w rozumieniu przepisów niniejszej ustawy”. Mogłoby się zatem wydawać, że – jak przyjął Sąd drugiej instancji – okresy służby na podstawie umowy o pracę w Służbie Celnej, gdy nie była ona służbą mundurową, oraz okresy tej służby po ustanowieniu na mocy ustawy o Służbie Celnej kolejnej służby mundurowej, należy traktować jednakowo pod względem uprawnień emerytalnych. Jednakże, ustawa o Służbie Celnej nie regulowała uprawnień emerytalnych funkcjonariuszy Służby Celnej a art. 94 ust. 2 tej ustawy stanowi jedynie o pełnieniu służby „w rozumieniu przepisów tej ustawy”. Konieczne jest zatem zweryfikowanie, jak ustawa zaopatrzeniowa definiuje pojęcia służby lub okresów branych pod uwagę, przy ustalaniu prawa do emerytury policyjnej dla funkcjonariusza Służby Celnej. Przypomnieć bowiem należy, że sporny okres służby odwołującego się w administracji celnej przypadał na czas podlegania pracowników i funkcjonariusze tej administracji powszechnemu systemowi ubezpieczenia społecznego (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 3 marca 2015 r., K 39/13, OTK-A 2015, nr 3, poz. 27.), z modyfikacją polegającą na uprawnieniu do wcześniejszej emerytury (wynikającym z art. 90 pkt 2 ustawy o Służbie Celnej).

Przy okazji nowelizacji ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w 2003 r. (Dz. U. Nr 166, poz. 1609, ze zm.) prawodawca przywrócił do systemu odrębnego zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy niektórych służb mundurowych, którzy wstąpili do służby po 1 stycznia 1999 r. Nowelizacja ta nie objęła funkcjonariuszy

Służby Celnej. Byli oni nadal objęcie powszechnym systemem emerytalnym. To „nieobjęcie” systemem zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Służby Celnej zostało uznane przez Trybunał Konstytucyjny jako wyraz polityki prawodawcy od powołania Służby Celnej w 1999 r., a nawet wcześniej, gdy administracja celna działała w innych formach organizacyjnych i również nie podlegała systemowi zaopatrzeniowemu. Dlatego w wyroku w sprawie K 39/13 uznano jedynie, że funkcjonariusze Służby Celnej wykonujący określone zadania (wymienione w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy o Służbie Celnej) znajdują się w sytuacji podobnej do funkcjonariuszy Policji, a w konsekwencji ich odmienne traktowanie w zakresie prawa do zabezpieczenia społecznego nie znajduje konstytucyjnego uzasadnienia. W rezultacie, art. 1, art. 18a ust. 1 i art. 18b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej w zakresie, w jakim wśród osób uprawnionych do świadczeń emerytalnych pomijały funkcjonariuszy Służby Celnej, którzy wykonują zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy o Służbie Celnej, zostały uznane za niezgodne z art. 32 Konstytucji. Sąd Najwyższy w obecnym składzie podkreśla przy tym, że u źródeł niekonstytucyjności leżała decyzja prawodawcy o wyłączeniu niektórych funkcjonariuszy (powołanych do służby po 1 stycznia 1999 r.) niektórych służb mundurowych z powszechnego systemu emerytalnego. Rozstrzygnięcie sądu konstytucyjnego dotyczyło ponadto tylko okresu służby w formacji mundurowej a taka powstała – w odniesieniu do administracji celnej – dopiero na mocy ustawy o Służbie Celnej. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie daje zatem podstaw dla rozciągania okresu służby w formacji mundurowej na okres wykonywania służby w administracji celnej na podstawie stosunku pracy.

W rezultacie powyższego wyroku sądu konstytucyjnego, z dniem 1 stycznia 2018 r. zmieniono ustawę zaopatrzeniową. W jej art. 12 uwzględniono funkcjonariuszy Służby Celnej i Służby Celno-Skarbowej. Przysługiwało im prawo do emerytury policyjnej, jeżeli w dniu zwolnienia ze służby legitymują się stażem ubezpieczeniowym wynoszącym 15 lat służby – a nie pracy – 2 Służbie Celnej (art. 12 ust. 1). Jednocześnie wprowadzono początkowo dodatkowe warunki jak ukończenie odpowiedniego wieku (55 lat) oraz posiadanie stażu służby przy wykonywaniu zadań określonych odpowiednio w art. 1 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy o Służbie Celnej z 1999 r. oraz art. 2 ust. 1 pkt 4-6 ustawy o Służbie Celnej z 2009 r.

(art. 12 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej). Z dniem 1 lipca 2019 r. usunięto wymóg ukończenia 55 lat życia (art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r., Dz. U. poz. 1635 ze zm.) a w 2022 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1115) uchylono art. 12 ust. 2 ustawy zaopatrzeniowej.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania zaskarżonej decyzji, emerytura policyjna przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada 15 lat służby w Służbie Celnej, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby i okresów z nią równorzędnych. Stosownie bowiem do art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy zaopatrzeniowej, po pojęciem wysługi emerytalnej rozumie się tylko takie okresy. Stosownie zaś do art. 13 ust. 1 pkt 1d) ustawy zaopatrzeniowej, wprowadzonego do tej ustawy z dniem 1 lipca 2019 r., jako okresy równorzędne ze służbą traktuje się okresy zatrudnienia funkcjonariuszy – wyłącznie - od dnia 15 września 1999 r. do dnia przekształcenia stosunku pracy w stosunek służby w przypadku, gdy osoba, która wykonywała zadania przypisane dla Służby Celnej, otrzymała akt mianowania skutkujący tym przekształceniem. Z przepisu tego wynika jednoznacznie, że okres wykonywania zadań Służby Celnej przez funkcjonariusza lub pracownika administracji celnej przed ukonstytuowaniem się Służby Celnej jako służby mundurowej, nie jest traktowany jako okres służby na użytek przepisów ustawy zaopatrzeniowej. Potwierdza to powołany wyżej art. 22 ust. 2 ustawy nowelizującej ustawę zaopatrzeniową z 2017 r. Na mocy tej ustawy zakres zastosowania ustawy zaopatrzeniowej rozszerzono na funkcjonariuszy Służby Celnej. Stosownie zaś do tego przepisu okresy wykonywania zadań Służby Celnej, o których mowa w art. 22b ust. 8 i art. 94 ust. 2 ustawy o Służbie Celnej, nie są traktowane jako okresy służby, ani okresy równorzędne ze służbą w rozumieniu ustawy zaopatrzeniowej. Dlatego Sąd Najwyższy akceptuje stanowisko wyrażone w uzasadnieniu Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 12.10.2022 r., III AUa 961/19 (LEX nr 3460894), zgodnie z którym wykladnia art. 22 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2017 r. prowadzi do wniosku, że w przypadku funkcjonariusza Służby Celnej okresy wykonywania zadań w Służbie Celnej oraz służbach pokrewnych przypadające przed przekształceniem stosunku pracy w stosunek służby w związku z utworzeniem Służby Celnej w 1999 r. (z wyjątkiem okresu oczekiwania na przekształcenie stosunku pracy w stosunek służby) nie są traktowane jako okresy służby, ani okresy

równorzędne ze służbą w rozumieniu ustawy zaopatrzeniowej. Organ rentowy, odmawiając przyznania odwołującemu się prawa do emerytury policyjnej, prawidłowo przyjął, że w stanie prawnym obowiązującym na datę wydania decyzji nie ma podstaw do zaliczenia odwołującemu się okresu pracy w administracji celnej, tj. okresu służby przypadającego przed aktem mianowania do Służby Celnej w dniu 15 czerwca 2000 r. (pomijając okres oczekiwania na przekształcenie).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[r.g.]